

Razmišljanje o gibanju Occupy v ZDA

Meguey Baker

V zadnjih dveh mesecih je Occupy Wall Stret (OWS) in z njim povezano gibanje v mojem življenju ustvarilo nov ritem. Obiskala sem lokalne shode, na večje pošiljala hrano in druge dobrine, gledala sem novice in brala poročila svojih prijateljev, ki so bili na licu mesta v različnih mestih po državi. Gibanje je bilo na mojem radiu, na mojih facebook in G+ socialnih omrežjih, v mojem časopisu. Od 17. septembra, ko se je pričel OWS, je minilo deset tednov. Dober čas za razmislek.

MOJA OSEBNA IZKUŠNJA

Ko sem prvič izvedela za idejo o protestu proti bankam, ki naj bi se zgodil 17. septembra, sem bila radovedna. Leta 2002 sem se pridružila protestom proti vojni v Iraku, ki so se odvijali v New Yorku, pred tem pa še v Washingtonu, ter v zahodnem Massachussetsu, kjer živim. Prve fotografije protestnikov, transparentov in govorcev so me navdušile. Klic-in-odgovor Ljudskega mikrofona (People's Mic) je bila čudovita ideja. Prvih nekaj dni sta se v moji glavi borili dve misli: »To bi lahko bilo nekaj zares velikega!« in »Zakaj September? Čez nekaj tednov bo zmrzovalo, banke bodo samo počakale, da obupate.«

Želela sem si obiskati shode vendar imam otroke in druge obveznosti, tako da sem lahko samo brala poročila svojih prijateljev iz New Yorka in pošiljala škatle nepokvarljive hrane in toplih zimskih oblatic. Potem se je gibanje začelo širiti. Petega oktobra sem bila v Amherstu. Z najmlajšim sinom sva kosila v parku, ko se je s hriba začel približevati zvok, podoben paradi. Šla sva pogledat kaj se dogaja in bil je Occupy Amherst! Študenti z Univerze in meščani, okrog stotina ljudi, ki je vzklikala in nosila transparente pred podružnico Bank of America. Prikorakali so izpred Univerze, da bi demonstrirali. Prečkala sva cesto in se jim pridružila.

Čez kake pol ure smo se prestavili na mestni trg. Na vrsto je prišel *mic check*, in različni ljudje so se vzpenjali na klopco, da bi govorili. Govori so me napolnili z zagonom in ponosom, ko so različni ljudje delili svoje ideje, opozarjali (brez strahu) na dejstva aresta, pozivali k shodom na vseh fakultetah (v mestu jih je pet), govorili o svojem razočaranju nad brezposelnostjo, želji, da bi bili vključujoči, in nazadnje napovedali generalno skupščino.

S seboj sem imela svojega petletnega sina. Zaradi njega sem stopila na klopco in zaradi njega pi-

šem. Počakala sem na vrsto, se predstavila, omenila druge proteste, ki sem se jih udeležila na tisti trati in delila svoj razlog za prisotnost. »Vzeli so prihodnost mojim otrokom.« Ljudje so to ponovili prek trga. »Hočem jo nazaj.« Širilo se je z močnimi glasovi. »On jo hoče nazaj.« Še glasneje. »Vsi jo hočemo nazaj!«. Rjovenje in vzklikanje, v solidarnosti dvignjene pesti. Misel na ustvarjanje boljše prihodnosti za svoje otroke in za vse prisotne na shodu me je povzdignila.

Tri dni kasneje sem se udeležila shoda OWS v Northamptonu. Bilo je več starejših, matere z majhnimi otroci, študentje, veteran Vietnamske vojne na vozičku in nekaj odličnih glasbenikov. Naredila sem dvostranski transparent. Na eni strani piše »Pohlep korporacij jemlje prihodnost našim otrokom.« na drugi »Rešite šolstvo, zdravstvo in kulturo, ne velikih bank.« Celo jutro smo prepevali, mahali mimoidočim avtomobilom in vzklikali, ko je kdo potrobil - večina je (živim v zelo liberalnem kraju!). Zelo malo ljudi nam je namenilo grd pogled ali navzdol obrnjen palec. Vzklikali so nam tovarnjakarji, poslovneži, starši z otroci, kmetje - podpora je bila tako raznovrstna kot sami ljudje, ki so nosili transparente. Eden od nasprotnikov je izstopal - moški v dvajsetih, v dostavnem kombiju. Obtičal je v prometu blizu nas in čez kako minuto je zakričal: »Poiščite si službo! Poiščite si službo!«. Ljudje okrog mene so mu odgovorili »Kje?« in »Tu sem preden grem delat!«. Moškemu se očitno ni zdelo potrebno, da bi si protestnike ogledal, saj bi opazil, da je bilo v množici morda kakih pet »razcapanih hipijev«, ostali so bili ljudje, kakršne srečaš v vsakem lokalnem podjetju ali prodajalni.

Naokoli so bili pravni opazovalci, policisti in tudi oboroženi varnostniki, ki jih je najela *Bank of America*. Videla sem samo en spor s policijo, ki je bil nenavaden. Moški v svojih tridesetih je prišel na

»Koliko ljudi je v škripcih lahko občutim v vsakdanjem življenju, ko nimam denarja, da bi ga namenila protestnikom in lahko kvečjemu le podpišem peticijo.«

protest s kolesom. Kakih sedem metrov se je zapeljal po pločniku, kar je načeloma prepovedano. Nekega drugega moškega, približno iste starosti, je to neizmerno razburilo. Takoj, ko je kolesar stopil na tla, ga je napadel, češ, da ga je skorajda zbil, da krši zakon in tako dalje. Kolesar se je odmaknil, z dlanmi dvignjenimi v zrak in govoril »Žal mi je, nisem vam bil niti blizu ampak žal mi je.« Jezni moški mu je sledil in pritiskal nanj. Izpod bele srajce in športnega jopiča so mu na vratu izstopile žile. Takrat je pristopil policist in jeznega moškega prosil, naj se pomiri! Po tem, ko sem videla posnetke aretacij v New Yorku, je bilo to prijetno presenečenje. Jezni moški je rdeč v obraz svojo jezo preusmeril v policista. Za trenutek sem bila prepričana, da ga bo mahnil. Policist ga je odvedel na stran in ga prepričal da odide. Policist se je vrnil in - začudenju ni bilo konca - vprašal kolesarja, če bi rad vložil pritožbo zaradi nadlegovanja. Zaradi takšnih dogodkov je bivanje v Valleyju včasih kot bivanje v vzporednem vesolju.

Tretji Occupy dogodek, ki sem se ga udeležila je bil sredi oktobra. Ustavila sem se pri krogu ljudi na našem mestnem trgu, ki so zastopali Occupy Everywhere. Kraj je bolj konzervativen kot 20 minut oddaljeni Northampton. Ducat ljudi je na četrtkovo popoldne držalo transparente, ki so pozivali k koncu pohlepa korporacij in koncu enačenja korporacij z osebami. Sedeli so v krogu in razmišljali o svetovnem miru, ter tudi tukaj širili svoje sporočilo. Zdad tedensko dobivam obvestila o lokalnih dogodkih in vem, da v Amherstu že nekaj tednov poteka neprekinjeno bdenje. Zaradi vedno hladnejšega vremena so se ljudje umaknili v javne prostore in dnevne sobe, kjer načrtujejo stvari kot je *Bank Movement Day* petega novembra, ko je v lokalni posojilnici izjemno naraslo število novo odprtih računov. Lahko bi rekli, da se je gibanje čez zimo umaknilo pod streho.

POLITIČNI POGLED

Menim, da v ZDA trenutno doživljamo premik marginalnih idej v središče pozornosti, ki se odvijata

hkrati s premikom vladne politike v desno. Začelo se je februarja v Wisconsinu, kjer so jezni sindikati okupirali vladno stavbo, ko so bile ogrožene njihove pogajalske pravice. Bil je neverjeten začetek leta, ko so običajni, delovni ljudje prevzeli vladno poslopje. Ni šlo za nek splošen levičarski cilj, kot je denimo jedrsko razoroževanje ali pravice živali ali zaščita okolja. To so bili tovarniški delavci, učitelji, policisti, katerih sporočilo je bilo »trdo delamo in imamo svoje pravice«.

Z gibanjem Occupy Wall Street so sporočila, ki so jih še dve generaciji nazaj ljudje smatrali za zmerne konzervativne ideje, postala radikalna: umaknite denar iz politike, korporacije niso osebe, banke bi morale varovati naš trdo prislužen denar, namesto da špekulirajo z njim, potrebujemo dobre službe z dobrimi plačami, razlike med plačami direktorjev in delavcev ne bi smele biti nesramno velike. To je ljudi izzvalo. Preprosto je odmisлити radikalno margino, toda ko ljudje vidijo sosede nositi transparente z napisom »Ljudje pred dobičkom« in razmišljajo o tem če jim bo uspelo obdržati službo, ko bo v podjetju prišlo do novega kroga odpuščanja, težko še naprej ignorirajo dogajanje in začnejo iskati svoje transparente. Table z napisi »Policisti so eno odpuščitev stran od nas.« govorijo resnico. Težave, ki v stanovanjskem sektorju, zaposlovanju, zdravstvenem zavarovanju in izobraževanju pestijo praktično vsak dom v državi, pomenijo, da je v vsaki sosesčini zelo verjetno kdo, ki sodeluje z gibanjem Occupy.

Izjemno je, da je Gibanje Occupy je spodbudilo ljudi in soseske, da se ozirajo naokrog po stvareh, ki jih je treba storiti, in se trudijo, da bi se to slišalo, da je potrebna sprememba. Končno je tudi prišlo v zavest ljudi, da so ekstremne policijske metode in agresivne plenilske taktike finančnikov nekaj, kar se revnim ljudem, predvsem temnopoltim revnim ljudem dogaja že desetletja. To je zelo pomembno, saj omogoča večje povezovanje, širi občutek, da smo v tem vsi skupaj. V nekaterih krogih to povzroča razočaranje, ker je policijsko nasilje nenadoma postalo pomembno, ko se je začelo izvajati na

belcih, vendar ostajam optimistična. To zavedanje bi nas lahko namreč pripeljalo do boljšega razumevanja borbe za obstanek, ki jo bijejo revni, ženske, temnopolti in do zavedanja, da smo povezani. Pogled, ki prevladuje v množičnih medijih, predvsem desničarskih, da gre zgolj za nekaj nezadovoljne mladine, je daleč od resnice. Na posnetkih lahko vidimo starejše, študente, delavce, med katerimi imajo mnogi veliko izkušenj z aktivizmom in so pripravljeni zelo dolgo vztrajati.

Čeprav gre za raznovrstno množico, proces ne bo lahek. Mislim, da desnica trenutno pričakuje, da je zima gibanju prinesla konec in so večino šotorišč zaprli. Nekaterim je to pogodu, saj mislijo, da premor pomeni konec izzivanju obstoječega sistema. Zdi se, da so mnogi pozabili, ali pa se niso nikoli naučili, kako silen je bil boj za žensko volilno pravico, ki je trajal od leta 1836 do dvajsetih let prejšnjega stoletja. Večina ljudi ne ve, da Amandma o enakopravnosti (tako imenovani *Equal Rights Amendment*, ki bi zagotavljal enakopravnost spolov v ZDA, je bil napisan leta 1923, v kongresu so ga potrdili šele leta 1973, vendar ni bil nikoli ratificiran, op. pr.), ki naj bi odpravil diskriminacijo med spoloma, še vedno ni uzakonjen. Mnogi so pozabili, ali pa se niso nikoli naučili, kako silen je

bil boj za sindikate v prvem in tretjem desetletju dvajsetega stoletja. Mnogi so pozabili, ali pa se niso nikoli naučili, kako silen je bil boj za državljske pravice vseh ljudi v šestdesetih in sedemdesetih - in to le če priročno pozabimo na dvesto let boja pred tem. Proti temu trenutku smo se gibali že trideset let. Učinek gibanja Occupy Wall Street je po mojem predvsem v tem, da povprečnega Američana opozarja na velikanske probleme v sistemu, ki ga imamo, ter da se bije bitka za prihodnost našega naroda. Mislim, da smo na začetku drugačne paradigme, česar se mnogi zelo bojijo. Razburkalo je celo državo in večine ne bo mogoče brez težav spet uspraviti.

PRIČAKOVANJA IN SKRBI

Gre za preproste, ampak resne zadeve. Gibanje Occupy se mora prek zime umakniti na toplo in se resno organizirati. Nastopiti morajo voditelji, ne zato, da bi prekinili z ne-hierarhično ureditvijo, pač pa ker v časih velikih prevratov vedno pridejo na dan. Pred nami so tihi tedni in meseci, gibanje pa se bo vrnilo spomladi, opazno z volitvami in aktivizmom. Politična mašinerija države je močna in se giblje nepredvidljivo - včasih izjemno počasi, včasih z divjo in nepremišljeno naglico. Pričakujem

zimo, med katero bo GOP (*Grand Old Party*, Republikanska stranka) poskušal odpisati gibanje Occupy in ga spraviti na slab glas. Upam, da se bo to zgodilo dovolj počasi, da bomo vsi lahko opazovali proces. Zaenkrat vse kaže tako, vsaj glede na nedavno izjavo republikanskega stratega Francka Luntza: »Tako me je strah tega boja proti Wall Streetu. Na smrt me je strah. Vpliv imajo na to, kaj si ameriško ljudstvo misli o kapitalizmu.« (Chris Moody, *The Ticket*, 1. december 2011). Skrbi me, kaj lahko pogasi plamen strasti, prevratnosti in ozaveščenosti, ki ga predstavlja Occupy. To je predvsem dvoje: razdrobljenost naše države in to, koliko ljudi je v škripicah. Slednje lahko občutim v vsakdanjem življenju, ko nimam denarja, da bi ga namenila protestnikom in lahko kvečjemu le podpišem peticijo.

UPANJE IN SANJE

Vemo, da je politično desnico dogajanje vrglo s tečajev. Strah jih je, zato poskušajo na vsak način očrtniti in razkropiti gibanje. Poslušati preplašene glasove televizijskih propagandistov je srhljivo, saj je prestrašen človek na poziciji moči nevaren. Obenem je tudi smešno, saj so na svoj način bitko že izgubili. Na začetku je bilo vse skupaj resnično videti kot neosredotočena množica, toda sporočilo, ki se je izoblikovalo, je jasno in glasno: umakniti je potrebno denar iz politike, potrebno je prenehati obravnavati korporacije kot ljudi, potrebno je odpraviti luknje v davčnem zakonu, zvišati davke na premoženje. Ko so se začele pojavljati prve fotografije policistov, ki s solzivcem škropijo ljudi, ki izvršujejo svojo ustavno pravico, je vse postalo bolj resno. Do takrat, ko smo videli fotografije študentov na Kalifornijski univerzi Davis, ki so jih z nične razdalje škropili s solzivcem medtem ko so mirno sedeli na pločniku, je že močno dišalo po strahu pred spremembo.

Temeljna pravica vseh ljudi do tega, da niso zatirani, ni ideja, ki bi se jo dalo potlačiti. Že od začetka je del Ameriške identitete in zdaj, ko smo končno spoznali kako nizko so nas potisnili, ne bomo več počivali. Nove tehnologije, povezanost med seboj

in z zunanjim svetom je nekaj neverjetnega. V svojih rokah imamo ekvivalent tiskarskega stroja za to stoletje, in le bežen pogled v preteklost je potreben, da vidimo kaj se zgodi, kadar se ljudje lahko povežejo - ljudstvo zmaga.

Na tej točki postanejo stvari zame spet zelo osebne. Sem zelo patriotska oseba. Rada imam svojo državo, ljudi, zemljo, temeljne ideale. Ne morem pa slepo podpirati vlade. Verjamem, da moramo spet v celoti dobiti vlado, ki je od ljudi in za ljudi, če želim prihodnost za svoje otroke. Oblasti je treba povedati kar ji gre, tudi če se ti trese glas. Zakoni, ki so trenutno v obravnavi v kongresu, so srhljivi, saj omejujejo svobodo govora (zakon SOPA, H.R.3261) ter sodne postopke (S.1867 in drugi, H.R.1540 in drugi) (zakona med drugim omogočata pridržanje osumljencev za nedoločen čas ter popolno cenzuro spletnih strani, op. pr.). Zaradi gibanja Occupy Wall Street je na to pozornih več ljudi, kar pomeni možnost, da bodo zakone ustavili ali spremenili. Sicer nimam veliko upanja, ker verjamem, da je vlada polna napak, ohranjam pa vero v odločnost in vztrajnost ameriškega ljudstva. Tudi če zakone sprejmejo bodo možnosti povezovanja ostale, in strinjam se z najpreprostejšo pesmijo - Združeno ljudstvo ne bo nikdar premagano (»El pueblo unido, jamás será vencido!« je bila himna čilenske revolucije v sedemdesetih, op. pr.). Spominjam se moških in žensk, ki so se borili in umrli za svojo pravico do sindikalnega združevanja; žensk, ki so gladovno stavkale in bile pretepepe ter na silo hranjene, pa so prav tako umirale za svojo volilno pravico; moških, žensk in otrok, ki so mirno in pogumno korakali proti policijskim psom in gasilskim brizgalkam, za desegregacijo in svoje državljanske pravice.

Mi smo 99 %, smo državljani ZDA in smo ljudje na planetu Zemlja. Če ne bomo držali skupaj, bomo razdeljeni in pogubljeni. Cel svet trepeta v porodnih krčih nove dobe, in pot ne bo lepa, kratka ali lahka, toda prišli bomo na cilj. Skupaj. Drugače ne bo šlo.♦

Prevedel: Gregor Vuga

Več o dejavnostih in dogodkih Društva humanistov Goriške si oglejte in preberite na spletni strani

www.dhg.si